

[Socialministeren]

degørelse til sin tid her i folketinget ledsaget af forslag til, hvordan man kan komme igennem med at rette op, hvis hele dette arbejde skulle have vist, at der er utilsigtede virkninger af loven, som den er udformet for øjeblikket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Begrænsning af selvstændiges egenperiode til 3 uger og begrænsning af arbejdsgiverperioden til 3 uger).
[Af Tørnæs (V), Karen Thurøe Hansen (KF), Yvonne Herløv Andersen (CD) og Inge Krogh (KrF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 124. Fremsat 23/2 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Det forslag, som er til behandling her, har som bekendt været fremsat flere gange tidligere og som nævnt i bemærkningerne senest i folketingsåret 1980-81, da det blev fremsat af medlemmer af venstre. Jeg skal derfor henvise til debatten i tinget dengang og herunder også til den daværende socialministers kommentarer.

Jeg vil dog gerne ved denne lejlighed erindre om de forbedringer, der skete for erhvervslivet ved den ændring af dagpengeloven, der trådte i kraft den 1. januar 1981, dvs. samtidig med at den midlertidige ordning om refusion af arbejdsgivernes dagpengedgifter i 4. og 5. uge udløb. Forbedringer-

ne bestod i, at den hidtidige ordning, hvorefter såkaldte mindre arbejdsgivere ikke skulle betale dagpenge ved lønmodtagernes sygdom i de første 3 uger efter ansættelsesperioden, blev udvidet til at omfatte alle arbejdsgivere.

Endvidere videreførtes ved lovændringen den midlertidige ordning, der blev gennemført i januar 1978, hvorefter staten yder tilskud til forsikringen for mindre arbejdsgivere, der har frigjort sig for forpligtelsen til at udbetale dagpenge i arbejdsgiverperioden.

Disse forbedringer var et led i regeringens beskæftigelsesplan, og de indebar, landets økonomiske situation taget i betragtning, en væsentlig økonomisk støtte til erhvervslivet.

Forslagsstillerne er i bemærkningerne til lovforslaget inde på, at en begrænsning af den periode, hvori arbejdsgiverne skal betale dagpenge under lønmodtageres sygdom, fra 5 uger til 3 uger vil have en positiv beskæftigelsesmæssig effekt.

Noget sådant vil det jo altid være vanskeligt at vurdere, men jeg kan oplyse, at jeg netop fra socialforskningsinstituttet har modtaget rapporten fra en undersøgelse af de midlertidige sygedagpengeordninger for mindre arbejdsgivere, herunder af den ordning om refusion af arbejdsgivernes dagpengedgifter i 4. og 5. uge, der var gældende i perioden 1. januar 1978-31. december 1980.

En af undersøgelsens konklusioner er, at denne refusionsordning ikke synes at have nogen afgørende eller væsentlig betydning for beslutninger om nyansættelser. Jeg har først i går set rapporten, og jeg har naturligvis sørget for, at den bliver stillet til rådighed for udvalget.

Om lovforslagets bestemmelse om nedsættelse af selvstændiges karenstid til 3 uger kan jeg i lighed med den tidligere socialminister bemærke, at jeg ikke kan indse, at det er udtryk for manglende solidaritet, at selvstændige først er berettiget til sygedagpenge efter 5 ugers sygdom. Den selvstændige må jo betragtes som sin egen arbejdsgiver, og i øvrigt kan selvstændige jo efter dagpengeloven frivilligt sikre sig dagpenge i de første 5 uger af en sygeperiode med et bidrag fra det offentlige på $\frac{1}{3}$ af udgifterne.

Endelig vil jeg gerne henlede opmærksomheden på, at selvstændige ved ændringen af dagpengeloven i juni 1980 blev ligestillet med lønmodtagere med hensyn til dagpenge i forbindelse med graviditet og barsel.

[Socialministeren]

Jeg kan således ikke tilslutte mig det her fremsatte forslag, hvorved et af de grundlæggende principper i dagpengeloven om en arbejdsgiverperiode på 5 uger ville blive fraveget.

Men jeg vil gerne til sidst for god ordens skyld bemærke, at en gennemførelse af lovforslaget vil betyde en merudgift for det offentlige på omkring 400 mill. kr. årligt.

Helle Algreen-Ussing (S):

I bemærkningerne til dette lovforslag giver venstre, det konservative folkeparti, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti udtryk for, at der er brug for solidaritet mellem befolkningsgrupperne. Det glæder vi os da over i socialdemokratiet, men vi mener ikke, det kan være rimeligt uden videre at sammenligne alle arbejdsgivere, selvstændige erhvervsdrivende og lønmodtagere på den måde, som forslagsstillerne gør her. Alle arbejdsgivere får dækket eventuelle sygedagpenge i de første 3 uger af en nyansættelse. Formålet med den ordning var at stimulere til flere ansættelser, sådan som det også skulle være formålet med dette forslag om nedsættelse af arbejdsgiverperioden fra 5 til 3 uger.

Vi tror ikke, at det generelt er den bedste måde at skabe beskæftigelse på. Hvilken garanti har vi for, at disse 400 mill. kr. i givet fald ville blive brugt til flere arbejdspladser?

Mindre virksomheder og selvstændige erhvervsdrivende har dog særlige problemer, og efter den gældende lov giver staten netop også tilskud til forsikring, sådan at mindre arbejdsgivere kan begrænse deres udgifter til 1,5 pct. af lønsummen, dvs. ofte mindre end 1 uges dagpenge pr. medarbejder om året, ligesom selvstændige erhvervsdrivende har mulighed for at sikre sig dagpenge i de første 5 uger af en sygdomsperiode.

De mindre arbejdsgivere og de selvstændige erhvervsdrivende er jo befolkningsgrupper, der har en vis fri rådighed over og indflydelse på deres egen arbejdssituation, de er deres egne arbejdsgivere, og det har vi da i socialdemokratiet stor sympati for, men vi mener, at de med den nugældende ordning har en rimelig sikkerhed i tilfælde af sygdom.

Når vi taler om forskelle og solidaritet mellem befolkningsgrupperne, er det også

værd at huske på, at der er forskelle mellem lønmodtagerne indbyrdes. Nogle får fuld løn under sygdom, og andre får kun en vis procent af den hidtidige løn. Det er netop de lavest lønnede, som må klare sig med 90 pct. af lønnen, og en stor gruppe lønmodtagere, som får maksimal dagpengetakst, skal klare sig for 50 eller 60 pct. af den løn, de plejer at få, så alt i alt finder socialdemokratiet ikke anledning til, at der ændres ved den gældende lov nu.

Karen Thurøe Hansen (KF):

I den meget smukke frise, der findes i Vandrehallen, er der også malet en syltekrukke. Både det foregående og dette lovforslag er fremsat den 23. februar i år og kommer altså først nu til første behandling, 2 måneder og 12 dage efter fremsættelsen. Det kalder jeg ikke fair play, og fremsættelsen sker endda alene på grund af en klage til præsidiet. Jeg synes egentlig, det er for dårligt, at lovforslag, som er vigtige for de partier, som har fremsat dem, omtrent skal oversomre.

Men nu vel, det er et forslag, som tidligere har været fremsat af venstre. Nu står 4 partier bag dets fremsættelse, og jeg kan selvfølgelig på mit partis vegne helt og fuldt tilslutte mig det.

Jeg skal ikke gennemgå forslaget, det vil ordføreren for forslagsstillerne gøre i sit indlæg, men henvise til, hvad det konservative folkeparti sagde ved behandlingen sidst, den 12. december 1980, sp. 4189.

Birthe Hansen (SF):

Socialistisk folkeparti kan ikke støtte dette lovforslag, hvilket vi også de andre gange, forslaget har været fremsat, har givet udtryk for.

Bemærkningerne til lovforslaget er dobbeltydige, idet det fremgår, at man forventer både at afhjælpe ledighed og fremkalde solidaritet i befolkningen. Tankerne her er gode og smukke. Spørgsmålet er, om det er det, man vil, og det, man opnår, når hensigten så entydigt i forslaget er en form for tilskud til erhvervslivet.

Selvstændige har stadig en mulighed for at forsikre sig imod disse udgifter, og som det også fremgår af den rapport, som socialforskningsinstituttet har udarbejdet, og som vi har modtaget i dag, tillægger omkring $\frac{2}{3}$ ikke de midlertidige sygedagpengeordninger,

[Birthe Hansen]

dem, som indebar 3 ugers perioden, nogen beskæftigelseeffekt, mens $\frac{2}{3}$ af ikke-forsikrede virksomheder svarede, at sygedagpengeudgifterne var mindre end forsikringskontingentet.

At en nedsættelse af perioden fra 5 til 3 uger skulle øge de selvstændiges solidaritet med lønmodtagerne, er vist tvivlsomt, og da lønmodtagerne mangfoldigt betaler krisens omkostninger, kan vi som sagt ikke medvirke til forslaget gennemførelse.

Tove Niemann (FP):

Fremskridtspartiet kan fuldt ud tilslutte sig dette lovforslag. Det burde blot efter vor mening være mere omfattende, så der blev en reel ligestilling mellem arbejdstager og arbejdsgiver.

Nedsættelsen af arbejdsgiverbetalingen fra 5 uger til 3 uger er et skridt i den rigtige retning, især i disse for erhvervslivet så vanskelige tider.

En reduktion af 5 ugers reglen kan muligvis også medføre, at især mindre virksomheder vil være knap så tilbageholdende med nyansættelser.

Fremskridtspartiet har tidligere fremsat forslag om, at arbejdstager selv skal betale de første 2 sygedage og arbejdsgiver de følgende 3. Naturligvis havde vi hellere set dette forslag gennemført, da det helt givet ville have medvirket til oprettelse af flere nye arbejdspladser. Men da lovforslag nr. L 124 trækker i den rigtige retning, vil vi se positivt på det under udvalgsbehandlingen.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg kan huske, at jeg var ordfører for forslaget, første gang det blev fremsat, og jeg tror også, vi var medforlagsstillere. Siden har det så været i tinget nogle gange, men tidspunktet har ikke rigtig været inde til at få det gennemført. Der er vel imidlertid ingen, der ikke vil medgive, at situationen for især de mindre erhvervsdrivende er blevet vanskeligere, og det er jo dem, forslaget specielt retter sig imod.

Jeg har ikke haft mulighed for at læse den rapport, som er kommet i dag, men kommer tid, kommer råd. Vi skal jo i udvalg med dette forslag, og det er mit håb, at der så denne gang kan blive flertal for det, om det så bliver hele forslaget eller dele af det. Bare vi får

en forbedring for netop denne gruppe, kan vi da tilslutte os det.

Så siger SFs ordfører, at dette er et tilskud til erhvervslivet. Ja, det er det da, det medgiver vi da blankt. Det er jo sådan set også det, der er meningen med det. Spørgsmålet om beskæftigelseeffekten af det er det lidt svært for mig at gå ind i nu, men jeg er ikke helt overbevist om, at der ikke er en, fordi en af årsagerne til, at man ikke er så meget for at antage flere, men i stedet for etablerer overarbejde, netop ligger i dagpengebyrden.

Jeg vil håbe, det er denne gang, der er den rigtige gang at fremsætte forslaget.

Lone Dybkjær (RV):

Nu hørte jeg desværre ikke den første del af fru Karen Thurøe Hansens indlæg, men jeg forstod, at der var tale om en beklagelse af det sene tidspunkt, forslaget kommer til behandling på. Det vil jeg da også gerne beklage, fordi jeg føler, det kan være svært på nuværende tidspunkt at foretage en reel udvalgsbehandling, og det er faktisk ikke forslagsstillernes skyld, at sagen har trukket i langdrag. Den ligger et andet sted i systemet.

Det andet, jeg vil sige, er, at jeg synes, det er godt, der i hvert fald er kommet én rapport, så der er en eller anden form for udgangspunkt for en mere konstruktiv drøftelse, end vi hidtil har kunnet have på dette felt. Jeg har kun lige haft lejlighed til at skimme rapporten – den nåede vist vores bord her i formiddags – men jeg vil sige, at den er ikke sådan umiddelbart entydig, så vidt jeg kan se, i sine konklusioner. Jeg føler altså ikke, at jeg i hvert fald på det rapportgrundlag alene er i stand til at træffe nogen endelig afgørelse.

Så vil jeg godt om selve forslaget sige, at vi, sidst det var til behandling, var positive over for den anden del af forslaget, og det er vi sådan set fortsat, idet jeg dog synes, at rapporten giver anledning til nogen eftertanke.

Jeg vil godt sige om forslaget som helhed og specielt om spørgsmålet om den 4. og 5. uge for arbejdsgivere, at for mig drejer det sig om, hvor mange penge vi har at hælde ud i dag, og hvor vi skal hælde dem ud. Mener man, at vi skal forbedre erhvervslivets vilkår med disse knap 300 mill. kr., som 4. og 5. uge vil dreje sig om? Det kan man da godt. Jeg kan forstå, at forslagsstillerne ligesom

[Lone Dybkjær]

tidligere mener, at der er ubegrænsede midler til rådighed her. Dette er et forslag om 300 mill. kr., og før havde vi et forslag om nogle andre millioner kroner, måske ikke 100, men så kommer der igen efter dette et forslag om nogle millioner kroner. Man kan diskutere, om samfundet i dag har råd til det. Jeg synes nok, det er lidt svært, og jeg synes navnlig, det er lidt svært, når forslagsstillerne ikke samtidig giver anvisning på, hvor besparelserne skal foretages.

Jeg er helt med på, at der i valgkampen var en VK-plan, men på samme led kunne jeg jo sige, hver gang jeg fremsatte et forslag: for øvrigt mener jeg, at forsvarsudgifterne skal være lig med nul. Men det ville man jo nok fra forslagsstillerne her sige ikke var nogen særlig realistisk debat, og jeg føler, at en almindelig henvisning til VK-planen eller tilsvarende heller ikke er et ordentligt alternativ.

Så har jeg i og for sig mere respekt for fremskridtspartiet. De siger ærligt, hvad det er for et mål, de vil nå. 2 dage skal lønmodtagerne selv betale og 3 dage til arbejdsgiverne. Jeg ved i øvrigt ikke, hvordan regnestykket går op, men det kan godt være, det går meget pænt op med de nuværende udgifter. Jeg mener, at der dog er en vis linje og sammenhæng i det, fordi man også har stillet forslag om at få nogle penge ind. I øvrigt vil jeg ikke sige, at jeg er enig med fremskridtspartiet, det er noget andet, men jeg synes, det er en mere konsekvent holdning end den, vi ser her.

Men jeg synes altså, at hele tanken må gå på: hvor går grænsen for, hvor mange penge vi kan hælde ud i øjeblikket, og hælder vi dem rigtigt ud? Nu kører man op med den 4. og 5. uge for jeg ved ikke hvilken gang, fordi man én gang har sagt den 4. og 5. uge, men hvorfor kunne man ikke lige så godt gå ned til den 1. uge eller den 4. uge eller for den sags skyld sige, at de første 6 uger skulle betales af arbejdsgiveren? Jeg kan ikke se, at der er nogen særlige grænser her, og derfor mener jeg, det er et fuldstændig tilfældigt greb i lommen dikteret af, at man engang havde en 4. og 5. uge. Om den vil jeg så konkret sige, at da valgte vi at bruge pengene anderledes, sådan som også både ministeren og den socialdemokratiske ordfører har været inde på. Vi valgte at bruge de 300 mill. kr. på en anden måde. Det kan man være

enig eller uenig i, men man må i hvert fald tage konsekvensen af det og fjerne den ordning, for at der kan være lidt sammenhæng i det, og sige: ja men vi synes, I valgte at bruge de 300 mill. kr. forkert, vi vil hellere bruge dem her. Det er i orden, jeg ville ikke være enig, men det ville dog være konsekvent.

Jeg vil ikke sige, at jeg er negativ over for den første del af forslaget, det er bare et spørgsmål om de 300 mill. kr. Men med hensyn til den anden del af forslaget synes jeg, vi skal sige til os selv, at nu er der i hvert fald kommet en rapport, og den plus en opfølgning af den synes jeg bør føre til, at vi – for at citere ministeren, som jo ikke er så vant til debatformen herinde – i en rolig og saglig tone prøver at diskutere og argumentere os frem til, hvordan vi, hvis vi synes, der er nogle penge, anvender dem bedst muligt til at forbedre de selvstændiges vilkår.

Dette er et forslag, men for mig at se er de 3 uger igen bare et greb i lommen. Det kunne godt være, der var andre måder, vi kunne dreje det her på, som var lige så gode. Jeg synes ikke, rapporten giver noget entydigt svar, men jeg synes, at den indirekte siger: det kan da godt være, det er andre ting, man i virkeligheden skal tage fat på, hvis man for alvor skal forbedre de selvstændiges stilling.

Tinning (VS):

Her er der tale om endnu et erhvervstilskud, som det også er blevet sagt før, et erhvervstilskud, som det i hvert fald er vanskeligt at sandsynliggøre skulle have nogen syn-derlig beskæftigelsesmæssig effekt. Og så er der i øvrigt tale om et forslag, vi har set, jeg kan ikke huske hvor mange gange før, men en hel del gange, så jeg skal ikke bruge meget mere krudt på det, men blot nøjes med at henvise til vores tidligere ordførertaler, som handler om, at vi er imod det her forslag.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti er medforslagsstiller til dette forslag, og vi mener, at arbejdsgiverens forpligtigelse til at betale sygedagpenge til de ansatte bør nedsættes fra 5 til 3 uger. Det vil, mener vi, betyde, at man ikke i samme grad som nu viger tilbage for at ansætte nyt personale, og det gælder specielt mindre arbejdsgivere. Jeg har ikke fået læst den rapport, som omtales, men jeg kan forstå, at to

[Inge Krogh]

tredjedele af den undersøgte gruppe ikke tillægger nedsættelsen fra 5 til 3 uger nogen betydning, men der må altså være nogle, der åbenbart gør det eller i hvert fald er neutrale.

Ligeledes mener vi også, at arbejdsgiverne må have mulighed for at få sygedagpenge fra det offentlige efter 3 ugers sygdom. Jeg ved udmærket godt, at man kan tegne forsikringer for begge forhold, og at der også gives statsligt tilskud, men alt i alt må det dog siges at være en udgift for erhvervslivet.

Tørnæs (V):

Jeg vil gerne på forslagsstillernes vegne sige tak for den positive modtagelse, specielt til fremskridtspartiet, men også til det radikale venstre. Jeg vil gerne understrege, at jeg mener, vi befinder os i en ganske speciel situation med de mange arbejdsløse, og det vil jeg sige særligt adresseret til ministeren, fordi det, ministeren fortalte os, var jo ord til andet det samme, som den tidligere socialminister fortalte os i 1980, nemlig at der var indført nogle lettelser for erhvervslivet på den ene og på den anden måde. Jeg vil for så vidt gerne spørge ministeren direkte, om ikke han mener, det giver grund til overvejelser, der kunne føre til en ændret holdning i regeringen.

Vi er jo i den situation i dag, at man fra regeringens side er parat til på mange forskellige felter at bevilge og bruge endog betydelige midler for at få flere i arbejde, for at få reduceret arbejdsløsheden. Jeg mener, at vi netop her står med et lovforslag, der gør disse ting mulige, både at hjælpe erhvervslivet og at få flere i arbejde, uden at man behøver være bekymret for, at der er tale om konkurrenceforvridning gennem en offentlig produktion, der bare skaber arbejdsløshed andetsteds.

Så henviser ministeren til en rapport, som jeg desværre må sige at jeg – i lighed med andre – kun har haft lejlighed til ganske flygtigt at gennemgå, men jeg er ganske enig med fru Lone Dybkjær, når hun siger, at konklusionerne i den ikke er entydige. Bl. a. har jeg forstået, at det, man lægger til grund for udarbejdelsen af materialet, ikke er helt repræsentativt, idet man specielt har interviewet dem, som havde tegnet en forsikringsordning. Jeg vil da gerne gøre opmærksom på, at en tredjedel gjorde opmærksom på, at

de fortolkede det sådan, at den betød, at der kunne blive tale om flere nyansættelser, og hvis man så fortolker rapporten sådan, at den kun halvt er repræsentativ – jeg har forstået det sådan, at det kun var 16 pct., der i virkeligheden havde tegnet forsikringer – så kommer man op på, at rapporten kan fortolkes sådan, at over halvdelen mener, at en reduktion af arbejdsgiverperioden som den, vi her taler om, vil kunne betyde, at der ansættes flere.

Som vi har peget på, er der 2 elementer i forslaget. Der er det klare element, som vi ikke lægger skjul på, at det skal være en erhvervslettelse, og jeg synes ikke, det er noget rimeligt argument, at det er for dyrt, for arbejdsgiverne har jo ikke nogen indflydelse på, hvor megen sygdom der bliver tale om, og dermed heller ikke på, hvor meget der vil blive at betale. Det, vi taler om, er, om vi skal give en lettelse til erhvervslivet og tage det som en samfundsmæssig opgave i den situation, vi befinder os, hvor man fra regeringens og nogle partiers side er parat til at disponere midler bestemt til det formål. Så siger ministeren, og her må vi erklære os uenige med ham: ja men vi har jo ingen garanti for, at det betyder, at man får nye arbejdspladser for præcis det beløb. Det er efter min opfattelse den fundamentale fejl, man gentagne gange begår i regeringen, at man siger: ja men vi skal have garanti for, at det præcis udmøntes i arbejdspladser. Det er en af årsagerne til den situation, vi befinder os i.

Så må jeg sige til fru Lone Dybkjær, at selvfølgelig kan man sige, at vi skal finde krone for krone det, vi foreslår i udgifter. Nu vil jeg gerne sige, at det er nok et spørgsmål, om dette til syvende og sidst vil vise sig at betyde en udgift. Men jeg er også nødt til at pege på, at vi fik nedstemt et forslag om at nedsætte en sparebande eller sparegruppe på finansloven også i indeværende samling. Jeg tror ikke, man har det indtryk ude i befolkningen, at det er os, der prøver på u hæmmet at give ud af samfundsmidler; det er i det mindste efter vores opfattelse det modsatte, vi bliver beskyldt for. Men hvis det, det drejer sig om fra det radikale venstres side, er at få fundet ud af, hvordan disse penge kan skaffes, for at de kan give en, skal vi sige helhjertet og positiv tilslutning til forslaget, så tror jeg nok, vi kunne finde ud af det. Vi har fuld respekt for, at I på et tidligere tids-

[Tørnæs]

punkt valgte at disponere disse midler anderledes, men jeg har også forstået, at man i det radikale venstre er opmærksom på den ændring, som er sket af samfundsforholdene.

Det andet, som er blevet kritiseret eller bemærket, er, at vi siger, at specielt for de mindre selvstændige vil der her være tale om en udligning, hvorved man giver dem en bedre social status. Jeg tror, at der i vide kredse er forståelse for, at mange af de mindre selvstændige erhvervsdrivende i virkeligheden ud fra mange betragtninger er den samfundsgruppe, der i dag er socialt dårligst stillet. Det er derfor, vi føler, at der er om muligt endnu større behov for at komme denne gruppe til hjælp eller undsætning. Over for dem, det så ligger meget på sinde, hvad gennemførelsen af et lovforslag som dette vil koste, kan man vel henvise til, at dette i hvert fald er så langt den mindste del af det.

Jeg vil derfor på forslagsstillernes vegne takke for, at der i det mindste for den del af forslaget synes at tegne sig et flertal.

(Kort bemærkning).

Tove Niemann (FP):

Jeg har desværre heller ikke haft lejlighed til at læse den nævnte rapport, men da jeg har et godt personligt kendskab til mindre virksomheder, ved jeg, at en gennemførelse af dette forslag eller dele af det vil give flere arbejdspladser. Hvis bare der kunne skaffes en 4.000-5.000 flere arbejdspladser, ville udgiften være sparet i arbejdsløshedsunderstøttelse.

Socialministeren (Rold Andersen):

Jeg skal ikke komme med mange bemærkninger. Jeg har fornemmelsen af uden at have overværet de tidligere debatter om tilsvarende forslag, at argumenterne i store træk er en gentagelse af dem, man har mødt tidligere. På den baggrund føler jeg ikke særlig trang til at fortsætte med at gentage, hvad socialministre tidligere måtte have sagt om dette spørgsmål.

Hr. Tørnæs nævnte, at en henvisning til, hvad en tidligere minister har sagt om forslaget, var hovedindholdet i mit bidrag til debatten, og jeg vil gerne sige, at det er naturligvis, fordi jeg i det hele finder, at der ikke er kommet nye argumenter frem.

Der blev også spurgt direkte, om den større arbejdsløshed eventuelt kunne motivere til, at man ændrede sin holdning til dette spørgsmål. Til det vil jeg gerne sige, at stigende arbejdsløshed altid vil motivere til, at man overvejer. Her er der altså tale om et forslag, som, hvis man skal se det ud fra den arbejdsløshedsbekæmpende synsvinkel, går ud på, at man skal bruge 400 mill. kr. til at støtte erhvervslivet på denne specielle måde ved at nedsætte arbejdsgiverperioden fra 5 til 3 uger.

Jeg vil ikke afvise, at man kunne overveje noget sådant, men skulle det ske, måtte det være, fordi der var ført blot det mindste sandsynlighedsbevis for, at det var på den måde, man kunne opnå den største beskæftigelseseffekt af de 400 mill. kr., som vi taler om her, og et sådant sandsynlighedsbevis er ikke på nogen måde ført.

Med hensyn til rapporten fra socialforskningsinstituttet, som jo er det eneste nye, vi har til belysning af dette spørgsmål vil jeg gerne sige, at den er lige så ny for mig, som den er for medlemmerne. Jeg har også først fået den i går og har med det samme sørget for at få den bragt videre til ordførerne og til socialudvalgets medlemmer.

Den konklusion, som jeg citerede fra rapporten, er rapportens egen konklusion. Det var en direkte, ordret gengivelse af rapportens side 5, andet afsnit, og derfor mener jeg også, at det er, hvad man kan få ud af rapporten, men såfremt udvalget under arbejdet med rapporten skulle kunne finde andre væsentlige sider at trække frem, vil det naturligvis være værdifuldt for den videre behandling. Men foreløbig må jeg sige, at der ikke er kommet noget frem i debatten her, som sandsynliggør nogen væsentlig beskæftigelseseffekt af et sådant hvervstilsbud, og derfor må jeg på regeringens vegne fortsat afvise forslaget.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg er enig med socialministeren for så vidt angår spørgsmålet om beskæftigelse. Jeg mener, det er vigtigt, at man kan dokumentere, at der er en beskæftigelseseffekt i forslaget. Men jeg synes selvfølgelig også, man godt kan overveje nogle sociale merudgifter, og sådan betragter jeg nærmest forslagets anden del, spørgsmålet om de selvstændige.

[Lone Dybkjær]

Jeg vil godt til venstres ordfører sige, at jeg fik ikke noget svar på, hvor grænsen er. Hvorfor tager man ikke 2 uger eller 1 uge eller et andet tilfældigt tal? Hvorfor netop 4. og 5. uge? Det må jo være, fordi man engang som midlertidig foranstaltning har haft det, men derom har jeg sagt, at de penge er brugt til noget andet.

Så synes jeg, man selvstændigt bør argumentere for, at man netop vælger at forkorte med 2 uger. Er der noget, der viser, at det er bedre end at forkorte det med 3 uger eller med 4 uger eller overhovedet have nul? Det kom der ikke noget svar på, og jeg tror, det er logisk nok, for der er ikke noget svar på det. Det er nemlig ikke noget, vi kan sige noget om, men det synes jeg så vi kunne beskæftige os lidt med helt upolemisk for nu at følge socialministerens linje op.

Under udvalgsarbejdet synes jeg også der er en anden ting, vi burde beskæftige os med, nemlig beregningsgrundlaget for dagpenge. Det er venstre bekendt, som det formentlig også er andre bekendt, at vi har satset meget stærkt på at skabe et bedre beregningsgrundlag for de medhjælpende ægtefællers skattepligtige indkomst. Det er ikke blot, fordi vi mener, det er rimeligt set ud fra forskellige ligestillingsmæssige og andre synspunkter, men navnlig fordi det spiller en rolle for de sociale ydelser, lige så vel som det spiller en rolle for arbejdsløshedsdagpengene. Hvis en indtægt ikke er mere end 54.000 kr., kan man jo aldrig få dagpenge, der er mere end 90 pct. af det. Men hvis man derimod kan oppebære indtægter på 100.000 kr., kan man få helt anderledes sociale ydelser og arbejdsløshedsdagpenge.

Også når det drejer sig om selvstændige selv, om jeg så må sige, synes jeg, det er vigtigt at beskæftige sig med beregningsgrundlaget. I dag er det sådan, at det beregningsgrundlag, der er for dagpengene, ligger et år tilbage, og det vil altså sige, at det ikke har relation til f. eks. gennemsnittet af de sidste tre års indtægt eller noget i den retning og altså måske ikke er et særlig rimeligt tal. Det kunne godt være, at vi her kunne få en mere rimelig ordning i stand, i og for sig med samme udgift, fordi det vil belaste, tror jeg, det offentlige mere, hvis vi får et andet beregningsgrundlag, men altså for samme udgift en ordning, der måske alt andet lige var mere retfærdig, hvis vi nu definerede, at vi

kunne bruge de 20–25 mill. kr. For også: her mener jeg, 4. og 5. uge er tilfældige tal, man har hevet ned fra himlen.

Tørnæs (V):

Jeg må tilstå, at jeg glemte at svare fru Lone Dybkjær i første omgang.

Det er nok meget rigtigt, som fru Lone Dybkjær siger, at der ligger ikke nogen dybere filosofi i, at der er valgt de 3 uger. Det har som bekendt været en midlertidig ordning, og så kan man sige, at man kendte konsekvenserne lidt og kunne beregne, hvad det ville koste. Det er da rigtigt, hvad jeg er sikker på fru Lone Dybkjær også har set, at vi i bemærkningerne nævner, at man for så vidt lige så godt med hensyn til de selvstændige erhvervsdrivende kunne sige, at der ikke skal være nogen karenstid som i visse andre lande, men vi er altså stoppet ved de 3 uger. Det er såmænd det, der kan siges om det. Vi er meget parat til at kigge også på beregningsgrundlaget, som det bliver fremhævet her, og vi er meget parat til at tage en rolig og afslappet diskussion om det i udvalget.

Ministeren og også fru Lone Dybkjær vil gerne have en dokumentation for, at det her giver flere arbejdspladser, og når jeg fremhævede, at der for mig at se ikke var nogen særlig forskel i den argumentation, som den nuværende minister anførte, og den, som den tidligere socialminister anførte, er det netop, fordi jeg ønskede at pege på, at jeg mener, der er en forskel i situationen, som burde medføre, at man ikke mindst fra regeringens side var parat til at gå ind i nogle, skal vi kalde det mere positive overvejelser om gennemførelse af det, der her er fremlagt.

Man siger, at hvis de 400 mill. kr. skal være en samfundsudgift, skulle det kunne vises klart, at det får en beskæftigelsesmæssig effekt. Ja men vi er vel i den situation, at man forhandler om jobskabelse, martspakke, og hvad ved jeg. Har man i regeringen tiltro til, at man ved at få flere ansat i den offentlige sektor gavner samfundsøkonomien mere, end man gør ved at hjælpe erhvervslivet? Jeg vil ikke afvise, at man kan få flere i arbejde for de 400 mill. kr. – hvis vi nu regner med dette tal – ved at ansætte dem i den offentlige sektor til at klippe hæk, feje gade, eller hvad det kunne være, men jeg vil gerne høre, om ikke man også fra ministerens side vil antage, at

[Tørnæs]

det, hvis man var parat til, som fru Lone Dybkjær sagde, at lade erhvervslivet disponere disse 400 mill. kr., var betydelig bedre ud fra en samfundsøkonomisk betragtning.

Socialministeren (Rold Andersen):

Jeg skal meget kort sige, at når jeg har ønsket at få sandsynliggjort en beskæftigelseseffekt, hvis man anvender 400 mill. kr. til denne form for erhvervsstøtte, hænger det naturligvis sammen med, at hr. Tørnæs tidligere netop brugte arbejdsløsheden som et hovedargument for, at situationen nu skulle være anderledes end tidligere. Det fører naturligvis hele spørgsmålet over i en vurdering af den faktiske beskæftigelseseffekt, og det er her, jeg har udtalt, at jeg ikke har set noget, der har sandsynliggjort, at der blev nogen væsentlig beskæftigelseseffekt ud af at anvende 400 mill. kr. på præcis den måde, der foreslås her.

Med hensyn til det principielle spørgsmål, som hr. Tørnæs rejser, om regeringen mener, det er bedre at ansætte mennesker i den private end i den offentlige sektor, vil jeg gerne sige, at det har været regeringens opfattelse af dette spørgsmål i meget lang tid, at det bedste er, at man kan udvide beskæftigelsen i betalingsbalanceerhvervene, og hvis man havde kunnet sandsynliggøre, at man ved en foranstaltning som den, der foreslås her, havde kunnet opnå en sådan virkning, vil jeg også mene, at der kunne have været noget at overveje. Men i mangel af en sådan sandsynliggørelse må jeg fastholde, at det ikke kan være nogen rimelig måde at anvende 400 mill. kr. på, og jeg må derfor fortsat afvise det forslag, der er fremsat her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om invaliddepension m.v. (Ophævelse af indtægtsregulering af invaliditetsydelse)

[Af Lis Møller (KF) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 159. Fremsat 18/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Rold Andersen):

Jeg har ikke mange bemærkninger til dette lovforslag, som går ud på at føre reglerne om invaliditetsydelse tilbage til den udformning, de havde før 1. januar 1981.

Det er mindre end 2 år siden, folketinget vedtog, at invaliditetsydelse skulle være indkomstafhængig, og der er ikke i den forløbne tid sket ændringer i det grundlag, som beslutningen blev truffet på. Med hensyn til begrundelsen for den ændring, der fandt sted dengang, kan jeg stort set henvise til de betragtninger, som jeg allerede tidligere i dag har gjort gældende ved behandlingen af lovforslaget om bistandslovens § 48. Indkomstreguleringen af invaliditetsydelse berører kun en lille del af de aktuelle modtagere af invaliditetsydelse, endda lidt færre, end man oprindeligt antog.

Forslagsstillerne henviser til, at de nu ligesom dengang finder, at indkomstregulering af invaliditetsydelse er en uretfærdighed. Jeg vil gerne henvise til, at regeringen nu ligesom dengang finder, at det er rimeligt at modificere princippet om samfundets kompensation for handicappedes udgifter, når den økonomiske situation tilsiger tilbageholdenhed med de sociale udgifter.

Jeg må derfor på regeringens vegne afvise forslaget.

Erik B. Smith (S):

Fru Lis Møller har fremsat dette lovforslag om ophævelse af indtægtsregulering af invaliditetsydelse. For så vidt kan det ikke undre, al den stund det konservative folkeparti var imod de lovændringer, der blev gennemført på det sociale område med det formål at spare et betydeligt millionbeløb på de sociale budgetter for at begrænse de ydelser, der udbetales til de højere indkomstgrupper. En af